

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Millise riigi õigust kohaldada?

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Swipe to change

prantsuse keel**Millise riigi õigust kohaldada?****Luksemburg****1 Kehtivate õigusnormide allikad****1.1 Riigi õigusnormid**

Luksemburgis puudub rahvusvahelise eraõiguse seadustik. Riigisisese õiguses on kohaldatava õiguse määramise sätted ehk kollisiooninormid jaotunud eri seadustike ja eriseaduste vahel. Need reeglid on peamiselt reguleeritud mitmepoolsete rahvusvaheliste konventsioonide ja Euroopa teisese õigusega.

1.2 Mitmepoolsed rahvusvahelised konventsioonid

Suur hulk kollisiooninorme tuleneb mitmepoolsetest rahvusvahelistest konventsioonidest, mille osalisriik Luksemburg on. Enamik neist konventsioonidest sõlmiti Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsil.

Asjaomaste konventsioonide loetelu on kättesaadav [Haagi konverentsi](#) veebisaidil.

1.3 Peamised kahepoolsed konventsioonid

Mõni kahepoolne konventsioon sisaldab kollisiooninorme. Lähemat teavet saab vaadata [Legiluxi](#) veebisaidilt.

2 Kollisiooninormide rakendamine**2.1 Kohtuniku kohustus kohaldada kollisiooninorme omal algatusel**

Isiku staatuse küsimuses kohaldab kohus kollisiooninorme omal algatusel. See ei kehti juhtudel, kui pooled võivad vabalt valida kohaldatava õiguse, näiteks lepinguliste küsimustes, sest kehtib põhimõte, et pooltele antakse vabadus valida kohaldatavat õigust. Sellistel juhtudel kohaldab kohus kollisiooninorme omal algatusel vaid juhul, kui õigusest on tahtlikult kõrvale hoidutud.

Kui pooled ei ole taotlenud välisriigi õiguse kohaldamist, kohaldab kohus, kelle poole pöörduti, automaatselt oma riigi õigust.

2.2 Tagasisaade ja edasiviide

Valdkondades, mis ei ole reguleeritud rahvusvahelise konventsiooniga või kus Euroopa õigusnormiga on spetsiaalselt välistatud tagasisaade ja edasiviide (*renvoi*), võimaldab Luksemburgi kohtupraktika teatavas ulatuses tagasisaadet ja edasiviidet. Kui pärast kollisiooninormide kohaldamist määratakse tagasisaade ja edasiviitega kindlaks selle riigi õigus, kelle kohtusse on pöördutud, on tagasisaade ja edasiviide lubatud, aga sellega piiratakse. Sel juhul käsitatakse seda viitavana selle kohtu materiaalõigusele, kelle poole pöörduti.

Tagasisaade ja edasiviide on välistatud juhtudel, kui pooltel on vabadus valida kohaldatav õigus.

2.3 Kohaldatava õiguse muutumine

See tähendab olukorda, kus kohaldatava õiguse kindlaksmääramise aluseks oleva ühendava asjaolu muutumise tõttu saab olukorra suhtes kohaldada kahte erinevat õigussüsteemi. Seda määratletakse ühendava teguri muutumise tõttu lõpuks kollisiooninormina.

Luksemburgis saab kohaldada uut õigust sellise olukorra tulevaste tagajärgede suhtes, mis on minevikus kujunenud, aga millel on tagajärjed olevikus. Kuid kollisiooninormide alusel kohaldatav uus õigus kehtib juhul, kui muudatusi tehakse seoses varasema õigusnormi kehtivusajal tekkinud olukorraga.

2.4 Kollisiooninormide tavapärase kohaldamise erandid

On juhtumeid, kui kohus, kelle poole pöörduti, peab kohaldama enda riigi õigust, isegi kui kollisiooninormide kohaselt tuleks kohaldada välisriigi õigust:

välisriigi õigust ei ole võimalik kindlaks määrata,

asjaga on seotud kodakondsuseta isikud,

välisriigi õiguses puudub lahendus,

võetakse kiireloomulisi ajutisi meetmeid,

välisriigi õigus läheb vastuollu selle riigi avaliku korraga, kus kohtu poole pöörduti.

Kui sätted on otsekohalduvad, peab kohus kohaldama kohtu asukohariigi õigust ka järgmistel juhtudel:

menetlusseadused ja kohtuid reguleerivad seadused,

töötajate kaitset ja üürilepinguid reguleerivad õigusnormid,

tarbijate õiguskaitse,

juhul kui pooled on selgelt pettuse eesmärgil otsustanud mitte kohaldada selle kohtu õigust, kelle poole pöörduti, vaid on valinud muu kunstlikult kohaldatava õiguse, peab kohus selle õiguse kohaldamisest keelduma ja kohaldama oma riigi õigust.

2.5 Välisriigi õiguse tõendamine

Kuna Luksemburgis on välisriigi õigus asjaolu, mida Luksemburgi kohus peab arvesse võtma, lasub tõendamiskohustus põhimõtteliselt välisriigi õiguse valinud poolel. Seetõttu on tõendamiskohustus pooltel, täpsemalt sellel poolel, kelle nõude suhtes kohaldatakse välisriigi õigust.

3 Kollisiooninormid**3.1 Lepingulised kohustused ja õigusaktid**

Põhimõtteliselt reguleeritakse lepingulisi kohustusi poolte valitud õigusega, tingimusel et see vastab kohustuslikele õigusnormidele, millega reguleeritakse avalikku korda ja õigusest tahtlikku kõrvalehoidumist.

Kui pooled ei väljenda oma eelistust, kohaldatakse 1980. aasta Rooma konventsiooni ja 17. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 593/2008 sätteid. Viimasel juhul kohaldab kohus õigust, mis on objektiivselt kõige sobivam.

3.2 Lepinguvälised kohustused

Põhimõtteliselt reguleeritakse lepinguväliseid kohustusi selle koha õigusega, kus kahju või kohustus tekkis, välja arvatud juhul, kui muu õigus on asjaoludega tihedamalt seotud või kui kohaldatakse rahvusvahelist konventsiooni.

3.3 Isiku õiguslik seisund ja perekonnaseisuga seotud aspektid (nimi, elukoht, teovõime)

Põhimõtteliselt kohaldatakse isiku õigusliku seisundi suhtes füüsilise isiku riigi õigust. Erandiks on olukorrad, milles sõltuvad kriteeriumid, nagu asjaomaste isikute ja eelkõige asjaomaste laste alaline elukoht. Samuti kehtib see isikunimedele andmise ja koosseisu, samuti nende muutmise tingimuste kohta, sest need on isiku õigusliku seisundi osa.

Üldist võimet teha õigustoiminguid ja algatada kohtumenetlusi reguleeritakse asjaomase isiku siseriikliku õigusega. Õigust esitada hagi reguleeritakse aga asjaomast õigust käsitleva seadusega, arvestades, et see puudutab seaduse sisu. Lepingulistest küsimustest seda eeskirja leevendatakse, kui teine lepingupool tegutseb heas usus, aga põhjuste korral, mida toimingute tegemise riigis ei esine, tuginetakse piiratud teovõimele. Sel juhul on tegevuskoha õigus riigi õiguse suhtes ülimuslik.

3.4 Vanema ja lapse õigussuhe, sealhulgas lapsendamine

3.4.1 Vanema ja lapse õigussuhe

Luksemburgis kohaldatakse seadusjärgse põlvnemise suhtes tavaliselt õigust, millega reguleeritakse abielu, nimelt lapsevanemate ühist siseriiklikku õigust, ühise elukoha õigust või kohtu asukohariigi õigust.

Kõike, mis on seotud sünnijärgse põlvnemise kindlaksmääramisega, reguleeritakse tavaliselt lapse õigusi käsitleva siseriikliku õigusega.

Seoses põlvnemise kindlaksmääramiseks nõutavate tõenditega, tunnustamise sisuliste tingimustega, põlvnemise vaidlustamise avalduse esitamise tähtaja ja piirangutega ning sellise avalduse vastase kaitse vahenditega kohaldatakse lapse õigusi käsitlevat siseriiklikku õigust.

3.4.2 Adopteerimine

– Lapsendamistingimused

Põhimõtteliselt kohaldatakse täitmisele kuuluvatele lapsendamistingimustele tsiviilseadustiku (*Code civil*) artikli 370 kohaselt lapsendaja(te) riigi õigust. Kui lapsendavad abikaasad on eri kodakondsusega, kohaldatakse selle koha õigust, mis on kohaldamise ajal ühine alaline elukoht. Ent tingimusi, mida lapsendamiseks tuleb täita, reguleeritakse põhimõtteliselt lapsendatava isiku riigi õigusega. Sellest põhimõttest tehakse erand olukorras, kus lapsendatud isik saab lapsendamise tagajärjel lapsendaja kodakondsuse. Sel juhul reguleeritakse neid tingimusi lapsendaja riigi õigusega.

– Lapsendamisest tulenevad tagajärjed

Lapsendamisest tulenevaid tagajärgi reguleeritakse lapsendaja(te) riigi õigusega. Kui lapsendajateks on kaks eri kodakondsusega või kodakondsuseta abikaasad või kui üks abikaasadest on kodakondsuseta, kohaldatakse selle koha õigust, mis on lapsendamisotsuse jõustumise ajal nende ühine alaline elukoht.

Välisriigist lapsendamise puhul võib tekkida vastuolo lapsendaja riigi õiguses ja lapsendatava isiku riigi õiguses sätestatud kohtualluvuseeskirjade vahel.

Sellistel juhtudel on lapsendamine seadusjärgne, kui järgitakse selle riigi õigust, kus lapsendamine toimus, ning kui lapsendamine toimus pädevates ametiasutustes selle õiguse kohaselt.

3.5 Abielu, kooselu, partnerlus, lahutus, lahuselu, ülalpidamiskohustus

3.5.1 Abielu

– Abielu kehtivuse tingimused

vorminõudeid reguleeritakse tavaliselt abielu sõlmimise koha õigusega.

Et abielu oleks 14. märtsi 1978. aasta Haagi konventsiooni (abielude kehtivuse kinnitamise ja tunnustamise kohta) kohaselt kehtiv, tuleb täita mõlema abikaasa riigi õigusega kehtestatud materiaalõiguslikud nõuded. Siseriiklik õigus on kollisiooninormide alusel kohaldatav abielu sõlmimiskoha riigi õigus. Kui vähemalt üks abikaasa on selle riigi kodanik või viibib seal alaliselt, tuleb täita ka abielu sõlmimise riigi õiguses nõutavaid sisulisi tingimusi. Abielu kehtivuse tingimusi reguleerivat õigust kohaldatakse ka abielu kehtetuks tunnistamise hagi sisuliste tingimuste suhtes.

Välisriigis sõlmitud abielusid peetakse kehtivaks, kui esitatakse abielutunnistus, mis on koostatud vastavalt abielu sõlmimise koha ametlikele nõuetele.

Tunnustamisest võidakse keelduda, kui välisriigis sõlmitud abielu on selgelt vastuolus Luksemburgi avaliku korraga.

– Abielust tulenevad tagajärjed

Ühise kodakondsuse puudumisel reguleeritakse tagajärgi Luksemburgis põhiliselt abikaasade ühise elukoha ehk selle koha õigusega, kus paar tegelikult elab.

3.5.2 Kooselu ja partnerlus

Vabaabielu suhtes ei kohaldata kollisiooninorme, sest Luksemburgi õiguse kohaselt kujutavad vabaabielus olevate paaride vahelised suhted endast *de facto* kooselu.

Luksemburgis sõlmitud registreeritud partnerluse suhtes kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

Partnerid, kes on oma partnerluse registreerinud välisriigis, võivad lasta teha sellekohase kande perekonnaseisuregistrisse, tingimusel et mõlemad partnerid vastasid partnerluse välisriigis sõlmimise ajal artikli 4 nõuetele. Kui välismaal sõlmitud registreeritud partnerlust on Luksemburgis tunnustatud, hakkavad sellele kehtima samad eelised, mis antakse ka Luksemburgis registreeritud partnerlusele.

3.5.3 Lahutus ja lahuselu

Kui abikaasadel on sama kodakondsus, reguleeritakse lahutust ja lahuselu abikaasade kodakondsusriigi õigusega. Muul juhul kohaldatakse nende ühise elukohariigi õigust. Kui ükski neist kriteeriumidest ei ole täidetud, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

Neid eeskirju kohaldatakse ka abielulahutuse lubatavuse suhtes üldiselt, selle põhjuste, tagajärgede ja seonduvate meetmete suhtes.

3.5.4 Ülalpidamiskohustus

Vastavalt ülalpidamiskohustusi käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 artikli 15 määratakse konkreetses olukorras kohaldatav õigus kindlaks kooskõlas 23. novembri 2007. aasta Haagi protokolliga, mis käsitleb ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust. Põhimõtteliselt kohaldatakse ülalpidamist saama õigustatud isiku peamise elukoha riigi õigust, kuid pooled võivad kokkuleppel määrata juba alanud menetlusele kohaldatavaks õiguseks kohtu asukohariigi õiguse või ühe järgmistest õigustest:

- a) selle riigi õigus, mille kodanik on üks pooltest kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal;
- b) selle riigi õigus, kus üks pooltest kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal harilikult viibib;
- c) õigus, mille pooled on valinud kohaldatavaks oma varaliste suhete suhtes, või õigus, mida on tõhusalt varaliste suhete suhtes kohaldatud;
- d) õigus, mille pooled on valinud kohaldatavaks oma abielulahutuse või lahuselu suhtes või õigus, mida on tõhusalt abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatud.

3.6 Abieluvara

Abieluvararežiimi suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, mille abikaasad on enne abiellumist määranud.

Kui abikaasad abielu sõlmimisel seda otsust ei teinud, määratakse kohaldatav õigus kindlaks kooskõlas 14. märtsi 1987. aasta Haagi konventsiooniga abieluvararežiimide suhtes kohaldatava õiguse kohta.

Vastavalt 14. märtsi 1987. aasta Haagi konventsioonile võivad abikaasad määrata ainult ühe järgmistest õigustest:

1. selle riigi õigus, mille kodanik on üks abikaasadest kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal;
2. selle riigi õigus, milles üks abikaasadest kohaldamisele kuuluva õiguse kindlaksmääramise ajal harilikult viibib;

3. selle riigi õigus, mis on pärast abiellumist ühe abikaasa uus harilik viibimiskoht.

Kindlaks määratud õigust kohaldatakse kogu nende vara suhtes.

Olenemata sellest, kas abikaasad on või ei ole määranud õigust vastavalt eelmistele punktidele, võivad nad määrata kogu või osa kinnisvara suhtes kohaldatavana selle koha õiguse, kus kinnisvara asub. Samuti võivad nad kindlaks määrata, et mis tahes edaspidi soetatavale kinnisvarale kohaldatakse kinnisvara asukohariigi õigust.

Kui pooled kohaldatavat õigust ei vali, peab kohus välja selgitama, milline oli nende vahekõne tehtud valik. Eeldatakse, et kohaldatakse selle riigi õigust, kus nad registreerivad pärast abiellumist esimesena oma alalise elukoha.

Siiski kohaldatakse 14. märtsi 1987. aasta Haagi konventsiooni kohaselt abieluvararežiimi suhtes abikaasade ühise kodakondsuse riigi õigust järgmistel juhtudel:

1. kui riik on teinud artiklis 5 osutatud avalduse ja selle kohaldamine abikaasade suhtes ei ole sama artikli lõikega 2 välistatud;

2. kui riik ei ole konventsiooni osalisriik ja kui selle riigi õigust kohaldatakse vastavalt selle riigi rahvusvahelisele eraõigusele ning kui abikaasad on oma esimese abiellumisjärgse hariliku viibimiskoha kindlaks määranud;

a) riigis, mis on teinud artiklis 5 sätestatud avalduse;

või

b) riigis, mis ei ole konventsiooni osalisriik ja mille rahvusvahelise eraõiguse eeskirjades nähakse ette ka nende kodakondsusriigi õiguse kohaldamine;

3. kui abikaasade esimene abiellumisjärgne harilik viibimiskoht ei ole samas riigis.

Kui abikaasade alaline elukoht ei ole samas riigis ja neil ei ole ühist kodakondsust, kohaldatakse nende abieluvararežiimi suhtes selle riigi õigust, millega see on kõige lähemalt seotud, võttes arvesse kõiki asjaolusid.

Kohaldatavat õigust on võimalik vabatahtlikult muuta, kui see on uue valitud õigusega lubatud.

3.7 Testamendid ja pärimine

4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 650/2012 sätteid kohaldatakse 17. augustil 2015 või hiljem avanenud pärandite suhtes. Asjaomase määruse artiklis 21 sätestatakse, et pärimisasjale tervikuna kohaldatakse selle riigi õigust, kus oli pärandaja harilik viibimiskoht tema surma hetkel.

Enne 17. augustit 2015 surnud isikute vara pärimisele kohaldatakse jätkuvalt Luksemburgi õiguse kohaseid kollisiooninorme.

– Seadusjärgne pärimine

Luksemburgis jagatakse pärand mitmesse ossa: vallaspärand ja üks või mitu kinnispärandit. Selleks et määrata kindlaks, kas tegemist on kinnis- või vallasvaraga, tuleb kohaldada kohtu asukohariigi õigust.

Vallasvara pärimist reguleeritakse tavaliselt selle koha õigusega, mis oli pärandaja surmakuupäeval tema viimane alaline elukoht. Alaline elukoht määratakse kindlaks vastavalt tsiviilseadustikule.

Kinnisvara pärimist reguleeritakse selle riigi õigusega, kus iga kinnisvaraüksus asub.

– Testamendijärgne pärimine

Põhimõtteliselt reguleerib isiku teovõimet teha surma puhuks testamenti tema õiguslik seisund. Mõnda teatud piiratud teovõime juhtumit reguleeritakse siiski pärimisõigusega. Üldine teovõime olla kingisaaja kuulub eraõiguse alla.

3.8 Kinnisvara

Vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 3 kohaldatakse omandiõigusele selle riigi õigust, kus omand asub. Sama kehtib ka võimalike seotud asjaõiguste sisu, nende tekkimise ja üleandmise ning igamise (*usucapion*) teel omandamise kohta.

3.9 Maksejõuetus

Nõukogu määruse (EÜ) nr 1346/2000 ja määruse (EL) nr 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta) kohaldamisalasse mittekuuluva maksejõuetusmenetluse puhul kehtib selle koha õigus, kus asjaomane menetlus algatatakse.

Seda kohaldatakse kõigi Luksemburgis alustatud kollektiivmenetluste ja välismaal välja kuulutatud menetluste tagajärgede suhtes. Selliste õiguste ühe poole maksejõuetuse teatavate tagajärgede suhtes, millele teine lepingupool saab tugineda, kohaldatakse aga selle riigi õigust, kus maksejõuetus välja kuulutati.

Asjaomase õiguse kohaldamisala on piiratud maksejõuetuse teatud tagajärgedega ega laiene kõigile maksejõuetusest mõjutatud toimingute aspektidele.

Viimati uuendatud: 11/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.